

Lassan, de biztosan

Kettéválasztanák a szociális segélyezést

Elsősorban munkát és nem segélyt kell adni a rászorulóknak – talán ez az egyetlen közös gondolat, amelyben kormánypart és ellenzék, továbbá a civil és érdekvédő szervezetek is egyetértenek. Abban viszont már igen eltérnek az álláspontok, hogy ezt hogyan lehet megvalósítani. Az önkormányzatoktól indult kezdeményezés nyomán a kormány július közepén közreadta a szociális rendszer átalakításának tervét, amelyet a parlament az őszi ülészak kezdetén vitathat meg.

A szociális tárca július közepén elkészült tervezete szerint kettéválik a szociális segélyezési rendszer: rendszeres segélyt és rendelkezésre állási járadékot kapnának a rászorulóak. Azelőbbieket közé sorolnák az ötvenöt év felettieket, a munkaképteleneket, a legalább három gyermeket egyedül nevelőket, illetőleg az önkormányzati rendeletekben felsorolt további érintetteket. Rendelkezésre állási járadékot kapna, aki munkaképes, illetőleg az önkormányzati rendelet nem mentesíti a foglalkoztatás alól. Az önkormányzatoknak számukra közfoglalkoztatási tervet kell készíteniük, s ha a felajánlott munkát elutasítják, megszüntetik az ellátás folyósítását. A képzésben résztvevők jövedelempótló támogatást, a többiek közfoglalkoztatási bért kapnának. Ha az önkormányzat nem tud közmunkát biztosítani, akkor utalják a rendelkezésre állási járadékot. Az ellátás nem lenne folyamatos, azt csak addig folyósítanák, amíg az egyébként munkaképes igénylőnek nem tudnak foglalkoztatást biztosítani. Ebbe a kategóriába becslések szerint 150–200 ezer, jelenleg szociális segélyben részesülő tartoz-

na – ők dolgoznának, de nincs rá módjuk. Azt még nem határozták meg, hogy a segélyezettek és a rendelkezési állományba tartozók mennyi járandóságra tarthatnak igényt.

A segélyből élő alkalmazását új munkahely létesítésénél az állam kedvezményekkel honorálná, egyebek között hároméves járulégmentességgel. Kiemelt beruházásoknál – főként az építőiparban – pedig legalább tíz százaléknyi hátrányos helyzetű ember foglalkoztatását írnák elő. A közcélú foglalkoztatás jövő évi forrásigényét – a közfoglalkoztatás adminisztrációját segítő három ezer új önkormányzati alkalmazott bérével együtt – negyvenöt milliárd forintra becsülik.

Kiérlelt változtatáshoz idő kell

Szűcs Erika szociális és munkaügyi miniszter célként határozta meg, hogy legalább 80 ezer munkaképes embert vonjanak be a szociális foglalkoztatásba. A szociális tárca vezetője és kormányparti politikusársai is többször hangsúlyozták: nem támogatnák, hogy bárkinek, aki segélyt kap, cserébe feltétlenül munkát kell-

jen végeznie. A miniszter arra is felhívta a figyelmet, hogy a szociális segély nagysága nem fix, a család jövedelmétől függ. Maximuma pedig a nettó minimálbér lehet, amelyet a segélyezettek mindössze 5–7 százaléka kap meg. Az átlag a tavalyi évben havi 27 ezer forint volt.

Az elvárások szerint, aki tud, annak negyedévente legalább 15 napot vagy 120 órát kell dolgoznia, minimálbérért. Aki visszautasítja a felkínált munkát, megvonják tőle a segélyt. Aki nem képes dolgozni, annak a családsegítő szolgálattal kell majd együttműködnie.

A szociális számla ügye sem dőlt még el. A tervek szerint ugyanis a családi pótlék egy részét erre kapnák a rászorulóak. Bizonyos családok természetbeni juttatásként – óvodában, iskolában nyújtott támogatásként – kapnák meg a családi pótlékot. Zongor Gábor, a Települési Önkormányzatok Országos Szövetségének főtitkára: meg kell vizsgálni, hogyan lehet az átalakítás során garantálni az elszegényedő családok gyermekeinek az ellátását, s úgy alakítani a pénzbeli és a termé-

zetbeni juttatások arányát, hogy a célok teljesüljenek. A főtitkár szerint egy jól kiérlelt változtatáshoz több idő kell, s nem lehet probléma, ha a segélyezési rendszer nem a jövő év január elsejétől változik meg – ahogy azt a kormány tervezi.

Soltész Miklós, az Országgyűlés Szociális bizottságának KDNP-s alelnöke szerint szét kell választani a segélyezést és a családtámogatás rendszerét. Azt igazságtalannak tartja, hogy minimálbért kapjon az, aki negyedévente csak 15 napot dolgozik. Az ellenzéki politikus szerint a kormánynak a munkanélküliekkel is többet kellene foglalkoznia.

Monokon jól mennek a dolgok

Miközben folyik a kormányzati tervezés a kezdeményező településen, Monokon, amelyről elnevezték az új szociális modellt, a polgármester szerint jól működik a segélyért munkát elv a gyakorlatban is. A modell lényege, hogy a község önkormányzata csak akkor folyósítja a szociális segélyt, ha a munka nélküli, ám munkaképes polgár bizonyos mennyiségű közmunkát vállal. Szepessy

Zsolt polgármester úgy nyilatkozott: amióta ezek a rendeletek érvényben vannak, azóta az iskolába járás népszerűbb náluk. „Nagyon sok polgármesterrel beszélgettem, azt mondták, hogy ugrásszerűen megnőtt az óvodába való beíratás is, pedig ez a rendelet a többi településen nincs is hatályban. Az emberek a médiából hallják, ezért úgy gondolják, hogy ez már az egész országban működő dolog, és elkezdték a gyerekeket óvodába és iskolába íratni. A szülők félnek a bírságtól, és inkább beíratják a gyerekeiket” – mondta a település vezetője.

Másnak is vannak ötletei az ügyben. A borsodi cigányvajda, *Lakatos Attila* például az ország leghátrányosabb helyzetű megyéiben állami vagy önkormányzati szerepvállalással alapítványokat hozna létre. (Erről szóló írásunkat lásd a 28. oldalon)

Szűcs Erika a borsodi megyei lapnak úgy nyilatkozott: helyesli, hogy a magánszférát is érdekeltté tennék a hátrányos helyzetűek foglalkoztatásában. Ezért is tervezi a szaktárca a Start régiókártya bevezetését, aminek lényege, hogy aki segélyezettet foglalkoztat, annak 3 évig nem kell az illető után járulékot fizetnie.

Az azonban vitatandó, hogy a foglalkoztatás szervezése alapítványokon vagy önkormányzatokon keresztül történjen-e, mert intézményi szerveződésnek lennie kell annak érdekében, hogy a hátrányos helyzetű emberek és a munkaadók igényei találkozzanak.

Németh Erika